

Hartelijk welkom in het Heempark.

Met behulp van dit boekje en de **genummerde palen** in het park, proberen wij u een beeld te geven van de schoonheid van het Heempark in de lente.

Mocht u wat leuke planten tegenkomen; u hoeft ze hier **niet uit te graven**, want de **zaden** (en soms zelf complete planten) zijn **bij de beheerder te koop**. Zie daarvoor o.a. de informatie in het bezoekerscentrum.

Wij wensen u een plezierige wandeling toe.

De beheerders van het Heempark.

P.S.: De beschrijving gaat over het levende materiaal in de Heemtuin. Het kan zijn dat sommige zaken nog niet of niet meer te zien zijn, de natuur gaat zijn eigen gang!

Als u *over de brug* het park in loopt komt u direct na de bocht de **Berberis** tegen, deze staat in volle bloei. Hij is te herkennen aan de gele bloemen die in trosjes aan de struik hangen. De Berberis heeft prikkelbare meeldraden. Als u met een stevige grasspriet of iets anders wat klein en smal is voorzichtig in de bloem prikt kunt u zien dat de aangeraakte meeldraden naar binnen klappen. Normaal gesproken wordt de bloem geprikkeld door een bezoekend insect en komt het stuifmeel op de bij of hommelt terecht.

In het open stuk staat **Schaafstro**. Dit is een Paardenstaart. Deze plant bevat veel kiezelzuur. In het verleden werd deze plant gebruikt om hout of steen te slijpen. Rechts staat de **Egelantier**. Dit is een bekende roos in de De bloemen en de bladeren ruiken naar "zure appels", vooral bij vochtig weer.

Bij droog weer is het goed te ruiken als er een blaadje tussen de vingers wordt fijn gewreven. Naast de Egelantier staat de **Wegedoorn** in bloei (witte bloemen).

Bij paal 2 staat de **Kardinaalsmuts** te bloeien. De bloemen zijn onopvallend klein en groen. Dit in tegenstelling tot de rozerode vruchten later in het jaar. De Kardinaalsmuts heeft nogal eens last van de rupsen van de Spinselmot. Die zijn in staat de hele struik helemaal kaal te vreten. In de loop van de wandeling komt u er zeker wel een aantal tegen.

Vlak na de bocht naar links staat er links in het duin veel **Heermoes**, zowel de sporendragende als de niet sporendragende vorm. Deze plant is groen en vormt onder de grond een uitgebreid wortelstelsel. De plant is in tuintjes zeer moeilijk te bestrijden, omdat deze bij het uittrekken gemakkelijk breekt. De wortel blijft dan achter en groeit vrolijk verder.

Volg het pad *naar rechts*, daar ziet u aan de rechterkant de grote groene bladeren van de **Zandhaver**. Dit is een stugge grassoort met harde bladeren, waar je behoorlijk je vingers aan kunt open halen.

De **Brem** bloeit nog wel, maar heeft al peulen, die steeds langer worden. Als ze rijp zijn springen ze draaiend open en slingeren dan de zaden weg. Verderop staat weer een **Kardinaalsmuts** nu met rupsen in de spinsels.

Bij **paal 3** gaat u *naar rechts*. Hier valt vooral het **Fluitenkruid** op.

In de bomen hangt veel **Kleefkruid**, een "klimplant" met kleine stevige haartjes waarmee de plant zich vastplakt aan de omgeving. Rechts valt tussen het gras vooral de **Veldzuring** op.

Bij de brug kunt u volop genieten van de **Gele lissen**. Links en rechts omzomen ze hier de waterrand.

In het water is het gemakkelijk herkenbare **Waterdrieblad** te vinden.

Een klein stukje verder is aan de rechterkant van het pad de **Elzenbroek** verder uitgegraven. Het begint nu al groener te worden, maar in de zomer periode zal dit weer helemaal begroeid zijn met **Biezen**.

Als u door loopt ziet u de roze bloemen van de **Koekoeksbloem**.

Tegenover de Elzenbroek is het stukje bos verwijderd. De **Rietkraag** begint op dat stukje al te groeien. Ook is in het bos het **Kleefkruid** te vinden.

De **Gelderse roos** staat al te bloeien. Deze struik is zeer goed herkenbaar aan de grote witte bloemen aan de buitenrand. Die bloemen

noemen we schijnbloemen: Ze hebben geen meeldraden én ook geen stampers, en dienen alleen voor het lokken van de insecten. In het midden van de struik zitten veel kleinere bloemetjes. Deze "centrale" bloemen hebben wél meeldraden en stuifmeel.

Bij **paal 4** gaat u naar rechts. Op deze plek is de zang van de Tjiftjaf goed te horen. Het vogeltje zingt zijn eigen naam en roept volop 'tjik-tjek tjik-tjak'. Een andere opvallende zanger is de Winterkoning. Een klein vogeltje dat zeer veel lawaai maakt met zijn rollers en schettertonen. *Vlak voor u de brug over gaat* staat er aan de waterkant een **Zwarte els**. Hier zijn mooi de elzenproppen van vorig jaar zichtbaar. De zwarte proppen zijn van vorig jaar, de nu nog groene proppen van dit jaar.

Verder komt u in het bos **Helmkruid** tegen met zijn paars gekleurde bloemen en de **Bosandoorn**. Een plant waarvan de bloemen een beetje lijken op die van de **Witte Dove-netel**. Maar in dit geval is de bloem paarsrood.

In het bos bloeien ook het **Lievevrouwebedstro** en de **Daslook**. Deze laatste is te herkennen aan de sterke knoflookachtige geur.

Hierna komt u bij het *Dotterbloemhooiland*, een grasveld vol **Scherpe boterbloemen**. Ook de **Orchideeën** hebben het hier geweldig naar hun zin. Ze bloeien volop. Dat betekent dat er nogal weinig voeding in de grond zit want anders krijgen ze geen enkele kans. De **Ratelaar** is een geval apart. Deze plant maakt gebruik van de plantenwortels van het gras om voedsel uit de grond te halen. Dat noemen we eigenlijk parasiteren, maar omdat de plant zelf groene bladeren heeft en dus niet volledig afhankelijk is van het gras spreken we bij de Ratelaar van een halfparasiet.

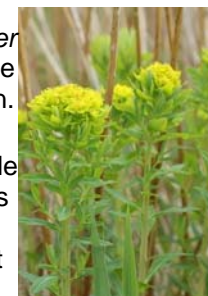

Op de brug over het water (pas op dat u er niet invalt) zijn heel goed de bladeren van de **Gele plomp** en de **Waterlelie** te zien. Die van de Gele plomp zijn ovaalvormig, terwijl de bladeren

van de Waterlelie echt mooi rond zijn. De Waterlelie bloeit nu ook al. De Gele plomp komt iets later. U loopt dan *naar rechts langs de Wilgen*. Ook hier staat de slootkant vol met **Ratelaar** en **Gele lis**. Tussendoor is het blauw van de **Vogelwikke** te zien.

Volg nu het pad *naar rechts en meteen weer links, richting de molen*. Bij het bord toont de **Moeraswolfsmelk** zijn mooie gele bloemen.

Als u *langs het riet* loopt, moet u letten op de zang van de Kleine karekiet, die hier ergens zijn nest heeft.

Aan uw linkerhand ziet u de toegang tot het "*Rietland ontdekp*ad", een leuke belevenis om *via een kronkelweggetje* tussen het hoge(re) riet door te lopen. Bij de opgang naar de vlinder staat de **Valeriaan**.

Na de molen gaat u de dijk op.

Hier staat ook de **Gelderse roos** weer te bloeien. Later in de zomer zullen hier volop **Ooievaarsbekken** staan met veel grotere bloemen.

Aan het einde van de dijk bij het tweede open stuk staat aan de linkerkant de **Wilde akelei**.

Bij **paal 8** de trap af naar rechts. Aan de waterkant staat hier **Harig wilgenroosje**, **Ratelaar**, **Lijsterbes** en de **Tamme kastanje**. Deze laatste is goed herkenbaar aan de grote bladeren. Een aantal van de planten hier hebben schuim in de oksels. Dit schuim wordt veroorzaakt door een klein diertje dat we Schuimcicade noemen. Het vormt een beschermlaagje voor zichzelf. Wie het schuim eraf haalt kan het diertje gemakkelijk vinden. Het schuim wordt ook wel Koekoeksspog genoemd.

Bij de hut gaat u naar links

Aan de bosrand bij **paal 9** staat weer een Eik. Dit is een **Wintereik**, in tegenstelling tot de andere eiken, dit zijn **Zomereiken**. De Wintereik heeft bladeren met een duidelijke bladsteel. Aan de voet van de boom staat de gele **Stinkende gouwe**. Het melksap van deze plant werd vroeger gebruikt om wratjes weg te branden.

In het bos groeit **Vingerhoedskruid**, een naam die de plant dankt aan zijn speciale bloemvorm. Ze worden heel vaak door hommels bezocht. Deze dieren worden de weg gewezen door het honingmerk in de bloem.

Bij **paal 10** gaat u rechts. Verderop staat de **Voorjaarszonnebloem**.

Bij de bank ligt een grote pol met **Gele lissen** in het water.

Bij **paal 11** gaat u weer naar rechts.

Bij **paal 12** ziet u aan de linkerkant het **Veenpluis**. Dit zijn de witte "haren" tussen de planten. De **Taxus** (rechts) heeft twee kleuren naalden: Donkere van vorig jaar en lichtgroene van dit jaar.

Dan gaat u bij **paal 13** naar links het **Knuppelpad** op. In het veengebied staat de **Koningsvaren**. Dit is één van de wei-

nige varensorten, die zijn sporen op aparte bladeren maakt. Dat is nu heel goed te zien. Verder vindt u hier **Kale jonker** (distel), **Watervanell** (kleine ronde blaadjes op de grond) en de **Zonnedauw** ("vleesetend" plantje).

Als u de route verder volgt, komt u weer bij het duingebied uit. Loop eerst even *een stukje naar links (paal 15 en 15a)* en dan meteen *voor de brug weer naar rechts*. Hier staat het grasland vol met **Ratelaar**, **Orchideeën** e.d. De **Knolsteenbreek** met zijn witte bloemetjes valt hier erg op.

Aan het *einde van dit pad* gaat u *naar rechts*. Langs een veld vol met **Duinroosjes** met hun witte bloemen loopt u omhoog het duin in.

Meteen bij **paal 16** weer naar links de struiken door. In de struiken hangt ook weer **Bosrank**. Let hier even op de Nachtegaal, die ons ook overdag nog van zijn zang laat genieten. Verder vindt u hier weer de **Egelantier**, de bloeiende **Vlier** en de bloeiende **Kornoelje**.

Terug lopend komt u dan weer uit bij het bezoekerscentrum.